

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Miljøvernavdelingen

Inspeksjonsrapport akvakultur 2011:

Inspeksjonsrapport nr.: 2011.046.I.FMST

Inspeksjonsdato: 23.08.11

Ansvarlig virksomhet

Navn: Marine Harvest Norway ASavd. Slørdal	Organisasjonsnr: 959 352 887
Besøksadresse: Slørdal	Eies av (org.nr):
Postadresse: 7257 Snillfjord	Telefon: 72 45 75 60
E-post: Anders.Fjellheim@marineharvest.com	Bransjenr. (NACE-kode): 03.211

Kontrollert anlegg

Navn: Nernesset	Anleggsnr: 1613.0018.02
Kommune: Snillfjord	Anleggsaktivitet: Produksjon settefisk
Fylke: Sør-Trøndelag	Risikoklasse.: 4
Tillatelse sist oppdatert: 7.5.2003	Tillatelsesnr:

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten: Anders Jon Fjellheim, Idar Klungervik, Tore Evjen, Inge Bjørlov	Fra Fylkesmannen: Monica Ekli og Torill Espedal
--	--

Følgende hovedtema ble kontrollert:

☒ Miljømål	☒ Ledelsen ansvar knyttet til ytre miljø
☒ Miljøriskovurderinger	☒ Drift og forebyggende vedlikehold av anlegget
☒ Resipientundersøkelser	

Resultater av kontrollen

- Kontrollen avdekket 13avvik fra regelverket, fordelt på fem hovedtema.
- Det er gitt 1anmerkning.

Oppfølging etter kontrollen

- Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten. I medhold av forurensningsloven § 49 setter Fylkesmannen krav om skriftlig tilbakemelding innen 01.11.2011 om hvordan bedriften vil følge opp påviste avvik.

Dato: 28.09.2011

Marit Lorvik (e.f.)
ass. miljøverndirektør

Torill Espedal
overingeniør

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning: Et forhold som miljømyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen innenfor de kontrollerte tema, og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus på lokaliteten.

Offentlig innsyn

Alle tilsynsrapporter fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er offentlige og blir lagt ut på internettssidene våre: <http://www.fylkesmannen.no/st>

Regelverk

Vi har ført tilsyn etter følgende regelverk:

- forurensningsloven
- avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall
- internkontrollforskriften
- produktkontrollloven
- utslippstillatelsen til virksomheten
- dokumentasjon som virksomheten la fram før og under inspeksjonen

Forkortelser brukt i avvikene for å vise til riktig regelverk:

- IK = internkontrollforskriften
- PK = produktkontrollloven
- avfallsfskr. = avfallsforskriften

Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no

Avvik

Følgende avvik ble konstatert under Fylkesmannensinkontroll:

1. Miljøsmål

☒	1a	Det er ikke satt konkrete og dokumenterte anleggsspesifikke miljøsmål i forhold til hva som er akseptabel forurensning og påvirkning av resipienten.	IK\$5 pkt4
☐	1b	Virksomhetens miljøsmål om ikke å forurense resipienten på en uakseptabel måte, er ikke evaluert av ledelsen mhp. om målet er nådd.	IK\$5 pkt8
☐	1c	Miljømålene er ikke gjort kjent for de ansatte i virksomheten.	IK\$5 pkt 2 og 3

Kommentarer:

1a)

Det er utarbeidet miljøsmål for selskapet sentralt, men disse miljømålene er i liten grad relatert til ytre miljø, og de er heller ikke konkrete og anleggsspesifikke. Eksempelvis er det ikke satt miljøsmål for resipientbelastning og avfallshåndtering.

Anlegget skal ha vurdert hva som er akseptabel forurensning og påvirkning av resipienten for drift av anlegget. Ut fra dette skal virksomheten sette miljøsmål som sikrer at driften ikke medfører unødig forurensning av det ytre miljø. Disse målene skal være knyttet til det spesifikke anlegget (lokalitet) og må være konkrete og dokumenterte slik at måloppnåelse kan vurderes.

2. Miljørisikovurderinger

☐	2a	Det er <u>ikke utført</u> miljørisikovurderinger for å forebygge at anlegget forårsaker en uakseptabel forurensning av resipienten.	IK\$5 pkt6
☒	2b	Bedriftens risikovurderinger er ikke konkrete, dokumenterte og/eller anleggs-/lokalitetsspesifikke i forhold til forurensningsfare og effekter av kjemikaliebruk i resipienten.	IK\$5 pkt6
☒	2c	I virksomhetens risikovurdering er det ikke satt kriterier for hva som er akseptabel forurensning fra virksomheten, i forhold til å sikre en tilfredsstillende tilstand i resipienten.	IK\$5 pkt6
☐	2d	Anbefalinger og konklusjoner i virksomhetens risikovurdering er ikke fulgt opp og lukket og/eller det er ikke satt en tidfestet handlingsplan for oppfølgingen.	IK\$5 pkt6
☐	2e	Bedriftens risikovurdering er ikke evaluert for å sikre at den er oppdatert.	IK\$5 pkt 6, 7 og 8
☐	2f	Virksomheten har ikke en beredskapsplan som dekker de hendelser beskrevet i risikovurderingen for ytre miljø, for eksempel massedød, akutte utslipp av diesel/ olje og andre kjemikalier.	IK\$5 pkt8

☐	2g	Bedriftens arbeid med risikovurderinger er ikke prosedyrestyrt.	IK§5 pkt6 og8
☒	2h	Virksomheten mangler dokumenterte rutiner for substitusjon av lusemidler og andre kjemikalier/ legemidler.	PK 3a, IK§5 pkt7

Kommentarer:

Skjemaet som benyttes til risikovurderingen er utarbeidet sentralt og skal fylles ut for hvert enkelt anlegg/lokalitet. Enkelte faner/rubrikker i skjemaet har en fastsatt verdi og kan ikke endres f.eks. konsekvens. Vi ser dette som svært uheldig da nevnte faktor etter vår oppfatning vil variere fra anlegg til anlegg avhengig av bl.a. lokalisering og resipientforhold. Enkelte punkter er også satt opp med verdien 0 i Risiko, selv om dette i praksis ikke er tilfelle (jf avrenning av kjemikalier og diesel). Fargekodene som benyttes (grønne/blå felt) i risikovurderingen kan heller ikke endres slik vi oppfattet det (jf egen prosedyre).

Bedriften hadde under tilsynet problemer med å finne egne rutiner i internkontrollsystemet, bl.a. plan for avfallshåndtering.

2b)

Det er utarbeidet en risikovurdering for anlegget, men denne er mangelfull mht. ytre miljø. Anlegget med sine aktiviteter og installasjoner er ikke risikovurdert for all faktisk og potensiell påvirkning av resipienten og ytre miljø. Eksempelvis mangler det risikovurdering for ensilasje (håndtering/lagring), resipientpåvirkning og diesel (håndtering og lagring).

På tilsynet ble det avdekket lekkasje fra dieseltank til grunn. Det dryppet diesel fra rør som går fra vegg til tank. Lekkasjen vurderes å ha foregått over noe tid ettersom det var relativt "vått" på bakken. Selve dieseltanken står plassert direkte på bakken uten noen form for sikring som muliggjør oppsamling av drivstoff ved evt. akutt utslipp.

Beholder (som rommer 1000 l) med maursyre til ensilasjen stod plassert ved ensilasjetanken. Denne står direkte på bakken uten mulighet for oppsamling og med mulighet for avrenning til grunn. Det var tydelige tegn på bakken etter søl/avrenning fra beholderen til grunnen. Tilsvarende ble flere beholdere på 1000 l med innhold av Krystazil 40 (natriumsilikatløsning) oppbevart på utsiden av bygningen.

Kjemikalier og farlig avfall er lagret i eget rom i bygningen, og inngangsdøra er merket slik regelverket påkrever. På tilsynet ble det registrert at enkelte kjemikalier og farlig avfall lagres uten mulighet for oppsamling og med mulighet for avrenning. Det er bl.a. ikke etablert en kant i inngangen til lagerrommet som hindrer avrenning til grunn ved eventuelle uhell. Driftsleder opplyste at en egen plasttank skal graves ned og avløpet fra lagringsrommet skal føres til denne tanken. Løsningen skal ivareta oppsamling av kjemikalier/farlig avfall ved eventuelle uhell. Dagens sluk og avløp fra rommet ble oppgitt å være avstengt. Plasttanken var kjøpt inn og klar til nedgraving.

Miljørisikovurderingen skal være knyttet til det spesifikke anlegget (lokaliteten) for å kunne gi en totalvurdering av faktisk fare for forurensning og effekt av anleggets kjemikaliebruk i resipienten.

2c)

Det er ikke satt kriterier for hva som er akseptabel resipientbelastning. Virksomheten viser til MOM-undersøkelsene. For å kunne vurdere risikobildet er det avgjørende at virksomheten har satt konkrete kriterier for hva som vurderes som akseptabel forurensning i henhold til gjeldende regelverk, egne miljømål og for å sikre en tilfredsstillende tilstand i resipienten.

2h)

Virksomheten er ikke kjent med substitusjonsplikten og har ingen rutiner for substitusjon av kjemikalier/ legemiddel.

Virksomheten skal risikovurdere alle kjemikalier, inkludert legemidler og lusemidler, med tanke på om de kan byttes ut med mer miljøvennlige/ mindre helseskadelige alternativer. De kjemikaliene som har høyest risiko bør vurderes for substitusjon oftere enn mer miljøvennlige alternativ.

3. Resipientundersøkelser

☒	3a	Virksomheten har ikke tilstrekkelig kunnskap/oversikt over hvordan den påvirker resipienten.	IK\$5 pkt6
☐	3b	Det er ikke utført en tilfredsstillende undersøkelse som viser hvordan anlegget påvirker tilstanden i resipienten.	IK\$5 pkt6
☒	3c	Virksomheten har ikke rutiner for å vurdere om mottatt dokumentasjon for resipienttilstand holder tilstrekkelig kvalitetsnivå(kvaliteten på MOM- B/C).	IK\$5pkt 7
☒	3d	Virksomheten har ingen rutiner for å vurdere om det er behov for resipientundersøkelser.	IK\$5pkt7

Kommentarer:

3a)

Det er viktig at virksomheten kan vurdere om anlegget utgjør en akseptabel miljørisiko for resipienten.

Virksomheten skal ha nødvendig kunnskap og dokumentasjon om faktisk og potensiell forurensning (type og mengde av næringsstoffer, organisk stoff, kjemikalier mm.) som kan tilføres fra anlegget, og effekten av denne i resipienten. Dette gjelder også uhell som kan føre til forurensning. Virksomheten skal ha nødvendig kunnskap og dokumentasjon om forholdene i resipienten, som terskler, strømforhold, vannutskifting mm. Virksomheten skal også ha nødvendig kunnskap om tilstand i resipienten. Virksomheten skal ha satt i verk prøvetaking/overvåking for å kontrollere hvordan driften av anlegget påvirker resipienten. Frekvens for overvåking og prøvetaking må være i tråd med de utfordringene lokaliteten har med resipient og miljø.

Virksomheten må vurdere resipientgranskingene og ha en samlet skriftlig oversikt som beskriver anleggets resipient og påvirkning.

3c)

Det foreligger ingen skriftlige rutiner for å vurdere om resipientundersøkelsen gir god nok informasjon om tilstanden i resipienten. Dette er vurderinger som virksomheten skal gjøre. De skriftlige rutinene bør inneholde spesifikke krav til hva slags informasjon rapportene skal ha. Virksomheten må kvalitetssikre at standarden for MOM-rapportene er fulgt.

3d)

Virksomheten har ikke satt kriterier for når/om det er behov for resipientundersøkelser. Skriftlige rutiner skal inneholde hva slags endringer ved anlegget, eller ytre faktorer, som fører til endring av påvirkning på resipienten og dermed endring av status. Kriteriene skal dokumenteres i virksomhetens internkontroll.

4. Ledelsens ansvar i forhold til ytre miljø

☐	4a	Internkontroll-/HMS- arbeidet med hensyn til ytre miljø er ikke etterspurt av ledelsen.	IK§ 4
☒	4b	Det er ikke gjort en dokumentert vurdering av status med hensyn til forurensning/utslipp fra anlegget, i forhold til om anleggets påvirkning av resipienten er akseptabel eller ikke.	IK§§ 4 og 5 pkt8

Kommentarer:

4b)

Virksomheten skal sørge for at det blir gjort en vurdering av anleggets påvirkning på resipienten knyttet til resipientens bæreevne. Vurderingen skal dokumenteres skriftlig. Dette er viktig for å sikre at belastningen er akseptabel og i tråd med regelverk og virksomhetsegne kriterier for hva som kan aksepteres.

En slik skriftlig vurdering foreligger ikke. Bedriften forholder seg til konsulenten som utfører MOM- undersøkelsene og de resultatene som framkommer av dette.

5. Drift og forebyggende vedlikehold av anlegget

Drift			
☐	5a	Rutine for <u>føring</u> er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll.	IK§5 pkt 7
☐	5b	Rutine for <u>dødfiskhåndtering</u> er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll.	IK§5 pkt7
☒	5c	Rutine for <u>overvåking av bunnforholdene</u> er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll	IK§5 pkt7
☐	5d	Rutine for bruk av <u>kjemikalier/ legemidler</u> er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll	IK§5 pkt7
☒	5e	Virksomhetens rutiner for avfallshåndtering og lagring av farlig avfall er mangelfull.	IK§5 pkt7, avfalls-fskr. kap.11

☐	5f	Rutine for renseanlegg (settefiskanlegg) er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll	IK§5 pkt7
☐	5g	Rutine for utslippskontroll (settefiskanlegg) er ikke nedfelt i virksomhetens internkontroll	IK§5 pkt7

Kommentarer:

5c)

Bedriften kunne ikke framlegge en skriftlig rutine i IK for overvåkning av bunnforholdene.

En rutine for overvåkning av resipienten bør omtale hvilken overvåkning bedriften har av utslipp til ytre miljø, hvilke undersøkelser bedriften gjennomfører og hvor ofte, hvilke frister bedriften har fått krav om mht. overvåkning osv. For de anleggene som har fått krav om jevnlig overvåkning i utslippstillatelsen sin skal også dette komme fram av rutinen.

5e)

Bedriften kunne ikke framlegge en skriftlig rutine i IK for avfallshåndtering, og plan for avfallshåndtering ble ikke funnet på tilsynet.

Virksomheten skal ha rutiner for håndtering av farlig avfall og kjemikalier, lagring og deklarerer. Rutinene skal omhandle alle typer avfall og alle typer kjemikalier som blir brukt. Rutinene skal skissere hvordan farlig avfall og kjemikalier blir oppbevart, merket, sikret mot utslipp eller uvedkommende og deklarerert. Rutinene skal også informere om hvor lenge farlig avfall kan lagres før levering til godkjent mottak.

Forebyggende vedlikehold			
☒	5h	Det er ikke etablert dokumenterte rutiner/system for periodisk/forebyggende vedlikehold av utslippsrelatert utstyr.	IK§5 pkt7
☒	5i	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>dieseltanker eller andre tankanlegg, inkludert slanger/rørsystemer og annet tilhørende utstyr</u>	IK§5 pkt7
☐	5j	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>føringssystemer/utstyr inkl. slanger og annet tilhørende utstyr</u>	IK§5 pkt7
☐	5k	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>utstyr/systemer for opptak og håndtering/ mellomlagring av død fisk</u>	IK§5 pkt7
☐	5l	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>utslippsrelaterte alarmer</u>	IK§5 pkt7

		<u>eller annet overvåkingsutstyr (f.eks. funksjonstesting av slikt utstyr)</u>	
☐	5 m	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr:	IK§5 ptk7
☐	5n	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>rensaneanlegg</u> (settefiskanlegg)	IK§5 pkt7
☐	5o	Det er ikke utført eller foreligger ikke dokumentasjon fra tilstandskontroll og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr. Det gjelder for følgende utstyr: <u>slamtanker</u> (settefiskanlegg)	IK § 5 pkt7
☒	5p	Virksomheten har ikke etablert kriterier for hva som er tilfredsstillende tilstand på utslippsrelatert utstyr.	IK§5 pkt6

Kommentarer:

5h- 5i)

Virksomheten skal gjennomføre tilstandskontroll (inspeksjon) av utslippsrelatert utstyr, slik at den tekniske tilstanden på utstyret til enhver tid er kjent. Rapporter fra tilstandskontrollen skal inneholde konklusjoner og forslag til tiltak for utbedringer. Forslagene skal følges opp med tiltak innen rimelig tid. Eksempler på utslippsrelatert utstyr er:

- føringsanlegg, førslanger
- förlager
- system for å avslutte føring til rett tid, for eksempel kameraovervåking
- oppsamlingsarrangement for død fisk
- ensileringstank
- dieseltanker
- overfyllingsvern
- koblinger og rør
- kjemikalilager og lager for farlig avfall
- mm.

På tilsynet ble det avdekket lekkasje fra dieseltank til grunn, og det var tydelige tegn på at lekkasjen hadde vedvart en stund, jf. kommentarer til dette under pkt. 2b.

Det ble opplyst at bedriften skal etablere et nytt elektronisk system for å registrere drift og vedlikehold av teknisk utstyr, og at systemet skal være på plass i løpet av inneværende år.

5p)

For å kunne vurdere om den tekniske tilstanden på utslippsrelatert utstyr er god nok, må virksomheten ha dokumenterte kriterier for hva som er tilfredsstillende, for eksempel spesifikk grenser for levealder på utstyret.

Anmerkninger

Fylkesmannen har følgende anmerkninger:

1. Evaluering av bedriftens risikovurdering – oppdatering
I følge risikovurderingsskjemaet er risikovurderingen evaluert i februar 2011. Fylkesmannen stiller spørsmål ved denne evalueringen. Flere av punktene i risikovurderingen er satt til 0 risiko, f.eks. håndtering av farlig avfall. Samtidig blir det vist til en plan for avfallshåndtering. Ingen av de tilstedeværende fra bedriften kunne under tilsynet finne denne prosedyren for avfallshåndtering. I tillegg kom det fram at bedriften aldri har fylt ut deklarasjonsskjema ved levering av farlig avfall, og ikke var kjent med dette kravet. Risikovurderingen har også flere mangler med tanke på risiko for effekt på ytre miljø. Vi mener bedriften bør foreta en ny risikokartlegging med tilhørende risikovurdering og evt. handlingsplaner.

Dokumentunderlag:

- Et oversikts-/områdekart over oppdrettsanlegget som viser hvor anleggets ulike utstyrsinstallasjoner er, bl.a. tanker (diesel, ensilasje, slam etc.)
- Internkontrollsystemet, en kort, overordnet beskrivelse eller innholdsfortegnelsen
- Rapporter/dokumentasjon fra risikovurderinger hvor ytre miljø har vært omfattet, inkl. evt. handlingsplaner
- Oversikt over kjemikaliebruk, type kjemikalier og forbruk pr. årsiste 3-5 år (bl.a. lakselusmidler)
- En kort overordnet beskrivelse av rutinene for vedlikehold av utslippsrelatert utstyr
- Rapporter/dokumentasjon fra vedlikehold/tilstandskontroll av tanker og rør (diesel-, ensilasje- og slamtanker etc.)
- Oversikt over eventuelle utslippshendelser fra anlegget (siste 3-5 år), inkl. hendelser som kunne ha medført utslipp, og hvordan det ble avviksbehandlet
- Referat fra ledelsens siste gjennomgang av internkontrollen
- Rapporter over resipientundersøkelser
- Kort historikk for lokaliteten. (liste over alle miljøundersøkelser, inkludert strømforhold på lokaliteten og større endringer i driften)
- Måleprogram for utslippskontroll
- Prinsippskisse for renseanlegg og utslippsarrangement (settefiskanlegg)
- Annet: